

Klachtenprocedure en onafhankelijk tuchtrecht

Inleiding

In de huidige praktijk is het klacht- en tuchtrecht privaot gereguleerd bij het Nederlandse kwaliteitsregister voor mediators: het MfN-register. De Stichting Kwaliteit Mediators (SKM), de beheerder van het MfN-register, kent een klachtenregeling en is voor het onafhankelijke tuchtrecht aangesloten bij de Stichting Tuchtrechtspraak Mediators (STM). Hiermee zijn dus in de huidige beroepspraktijk van het MfN-register de klachtenprocedure en de tuchtrechtspraak ondergebracht bij twee aparte, onafhankelijke stichtingen, te weten: de SKM en de STM.

De beoogde systematiek en de samenhang tussen het klacht- en tuchtrecht bij de beroepsorganisatie en de klachtenprocedure in het overheidsregister, zoals omschreven in het voorstel, is niet helder en roept vragen op. Zoals omschreven in de reactie van de MfN onder punt 4 rijst bijvoorbeeld de vraag of een mediator tegelijkertijd voor hetzelfde feitencomplex 'aangeklaagd' kan worden bij de (aangewezen) beroepsorganisatie, de overheidscommissie en met een beetje pech ook nog de andere beroepsorganisaties zoals bijvoorbeeld het NIP, de NOvA, de KNB etc. Dit is zonder nadere begrenzing in strijd met art. 6 EVRM er moet in de wet een voorziening tegen *double (of zelfs triple) jeopardy* worden opgenomen.

Hieronder benoemen wij nog een aantal andere zorg- en aandachtspunten in het licht van de klachtenprocedure zoals die nu in het wetsvoorstel zijn omschreven.

Belanghebbende

Er is geschetst dat eenieder "met enig belang" een klacht kan indienen (ook een beroepsorganisatie). Dit betreft een te ruim begrip. Alleen belanghebbenden met een eigen belang moeten kunnen klagen, immers je moet een rechtens te respecteren redelijk belang hebben bij een klacht. Zie hiervoor ook de klachtenregeling¹ zoals het MfN-register (SKM) die kent.

"Belanghebbende" is al een ruimer begrip dan enkel de direct betrokkenen (klager en verweerder). En er kan geklaagd worden over de wijze waarop een beëdigd mediator zich in het kader van de beroepsuitoefening heeft gedragen. Ook dat is te ruim, of in elk geval niet exact genoeg geformuleerd. De maatstaf moet zijn hoe een redelijk handelend mediator zich (in de gegeven omstandigheden) zou hebben gedragen. Enig verband tussen de norm en het belang dient beschreven te worden. Vgl. de omschrijving in de Advocatenwet: "...ter zake van enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt". De norm is hier beschreven in "behoorlijk advocaat" en "betaamt".²

Tuchtrecht

Hoewel het onafhankelijke tuchtrecht een belangrijke pijler is voor de kwaliteit van de beroepsgroep, wordt in het wetsvoorstel en de MvT alleen gesproken over een klachtrecht. Dit roept vragen op met betrekking tot het tuchtrecht. Waarom wordt het tuchtrecht niet geregeld in het huidige wetsvoorstel? Zijn er na invoering van de wet meerdere klacht- (en tuchtrecht) procedures (tegelijk) mogelijk? Welke maatstaven worden gehanteerd en door wie? In dit verband zie MvT bij art. 18 waar

¹ <https://mfregister.nl/consument/klachtenregeling/>

² Vgl. bijvoorbeeld ECLI:NL:TADRAMS:2020:283 waarin een klacht die door de voorzitter van de strafkamer tegen een advocaat was ingediend wegens ontbreken van eigen belang niet-ontvankelijk werd verklaard. Het Dekenbezwaar werd gegrond verklaard omdat de Deken o.g.v. de Advocatenwet een eigen belang heeft bij het beschermen van het vertrouwen in de advocatuur. In het concept wetsvoorstel zou de Deken hier de minister zijn, die hierdoor rechtstreeks zou (kunnen) bepalen wat een behoorlijk beëdigd mediator betaamt.

staat dat de kernwaarden niet limitatief zijn en een en ander uitgewerkt wordt bij de beroepsorganisaties. Hoe verhouden diverse organisaties zich dan tot elkaar en welke is leidend?

Klachtencommissie

Het toesturen van een rapport van bevindingen met advies door de klachtencommissie aan de minister is in strijd met de geheimhoudingsplicht die geldt in mediation (artikel 26). Ter toelichting: in elke klacht- of tuchtrechtprocedure vervalt de geheimhoudingsplicht die in de mediation geldt, om de klacht te kunnen behandelen. Uitgangspunt is dus dat alles kan worden besproken tijdens een klachtbehandeling, en dat behoort niet bij een overheidsorgaan terecht te komen. In lijn hiermee: het MfN-register (de SKM) en de STM kennen niet voor niets een geheimhoudingsplicht voor de klachtbehandelaren en de leden van de Tuchtcommissie en het College van Beroep.

Daarnaast worden de regels over de samenstelling, benoeming en de werkwijze van de klachtencommissie bepaald bij of krachtens AMvB (artikel 22 lid 4). Hiermee wordt de inhoudelijke regeling aan een nog nader te bepalen AMvB overgelaten en dat is onwenselijk. Een behoorlijk klacht- en tuchtrecht is in feite van openbare orde en zou bij formele wet geregeld moeten worden. Bovendien blijft belangrijke informatie onbekend en daarmee onbesproken. Terwijl de inhoud van die bepalingen juist van cruciaal belang zijn.

Uniform kader en werkwijze

Voor een professioneel klacht- en tuchtrecht, behorend bij een volwassen beroepsgroep, zou de maatstaf overal dezelfde moeten zijn. Een uniform kader en bijbehorende werkwijze zijn essentieel. De Gedragsregels voor de MfN-registermediator kunnen in aanmerking komen voor een uniform kader en een daarbij behorende werkwijze.³

Privacy

Artikel 24 lid 2 sub b roept de vraag op hoe de privacy van de klager en de mediator is geborgd.

Geen bezwaar en beroep

Artikel 27 bepaalt dat tegen een besluit inzake de behandeling van een klacht geen beroep kan worden ingesteld. Deze bepaling is in strijd met artikel 6 EVRM.

Overheidstoezicht

De grote mate van overheidstoezicht in dit voorstel is onwenselijk. De minister krijgt (te) veel zeggenschap over de beroepsgroep, terwijl de overheid juist vaak betrokkene is: als verwijzer of als partij. In dit licht is het dus niet zuiver als dezelfde overheid kan beslissen of een beëdigd mediator een sanctie opgelegd krijgt en/of zijn beroep al dan niet mag uitoefenen.

Tot slot

De aansluiting met de huidige praktijk en de beroepsgroep ontbreekt in dit conceptwetsvoorstel. Het huidige kwaliteitssysteem van het MfN-register, waaronder ook het onafhankelijke klacht- en tuchtrecht, functioneert goed. Wij missen een duidelijke aanwijzing dat het beheer van het wettelijk register zoveel mogelijk aansluit bij de bestaande systemen en organisatie van het veld om de

---

³ Regels en kaders van andere organisaties met “registers” hebben geen zelfstandige betekenis getuige het feit dat een registratie in het MfN-register voldoende is om tot andere organisaties te worden toegelaten en uitsluitend MfN-registermediators in aanmerking komen voor de verwijzingsvoorziening van de Rechtspraak en de verwijzingen vanuit de Raad voor Rechtsbijstand.

investeringen en opgebouwde kennis⁴ en expertise te behouden (opgebouwd sinds 1995 door de MfN, voorheen NMI). De MfN acht het van groot belang dat de bestaande praktijk het uitgangspunt vormen in dit geldt ook voor het klacht- en tuchtrecht.

---

⁴ Zie in dit verband ook www.mfn-tuchtrechtupdates.nl. Deze website biedt een helder en actueel overzicht van de uitspraken en annotaties op het gebied van onafhankelijk tuchtrecht voor de beroepsgroep van MfN-registermediators.